

— Kdo postane nemogoč kot član JUU. Nemogoče je, da bo član JUU oni učitelj, ali učiteljica, ki se ne ravna po pravilih JUU in predpisih, ki jih enodušno sklene kot obvezne glavna skupščina JUU. Tak član mora ali sam izstopiti, če se ne strinja s pravili ali sklepi, ali pa morajo odbori društev in zavednejši člani proti njim nastopiti pred stanovskimi razsodišči. Nemogoče je, da bi se člani organizacije okoriščali na strankarski način, na škodo svojih sotovarišev in načel, ki jih organizacija zastopa in brani. Nemogoče je, da bi organizacija mogla dopuščati svojim članom, da podpirajo stvari, proti katerim se organizacija bori, da molče ob njih in jih direktno ali indirektno omogočajo. Nemogoče pa je tudi, da bi ostali člani organizacije oni strankarji, ki pri vladajočih strankah ob vsakokratnih režimih mimo vplivov in teženj stanovske organizacije pomagajo pri škodi, ki se povzroča stanu in šoli. Take primere morajo društva razčistiti pred razsodišči!

— Štiri lepe, zanimive knjige za 20 Din. Odpovej se skromnemu izletu, izdatku za bežno zabavo, pa boš imel že čez en mesec obilo veselja in zadovoljstva s knjigami Vodnikove družbe. Ne odlašaj, da ne zamudiš roka za včlanjenje!

— Društvo upok. učiteljstva ima v oktobru svoj mesečni sestanek pri Novem svetu šole v četrtek, 15. okt. ob 3. uri popoldne. Na tem sestanku proslavimo 80 letnico društvenega predsednika, viš. šol. nadzornika v p. g. Fr. Gabrška. Vabljeni vsi njegovi častilci(ke).

— Tovarišice! Pri pouku iz gospodinjstva vam delo olajšata priročni knjižici: Prašnikar-Pleško: Prehrana, teorija kuhe in dom. — Mešiček-Grum: Obleka in perilo, izdal odbor učiteljske gospodinske nadaljevalnih šol. — Snov je prilagojena kmetkemu gospodinjstvu in zbrana tako, da odlično služi pri pouku in ustreza učnemu načrtu. — Naročata se pri tajnici odbora učiteljske gospodinske nadaljevalnih šol Andreji Grum-Skuljevi, učiteljici, Brezovica pri Ljubljani.

— Omahljivci in neodločneži nikjer in nikdar niso deležni veselja in zabave! Ko je pa že prepozno, tožijo in tarnajo, češ: »Zakaj nisem pravočasno postal član Vodnikove družbe? Za skromnih 20 Din bi bil dobil pri svojem poverjeniku 4 lepe, zanimive knjige!« Pazi, da se letos tudi tebi ne bo tako zgodilo!

HIGIENSKI TEČAJ ZA UČITELJE V KRALJEVICI

Oblastni odbor »Protituberkulozne lige« v Osijeku je priredil v dnevi od 7. julija do 4. avgusta t. l. higienski tečaj za učitelje v Kraljevicu, katerega je vodil učitelj Dragotin Rašković, poslovodja P. t. l.

V tečaj so bili sprejeti prvenstveno učitelji iz teritorija imenovane lige, potem učitelji iz savske banovine, naposled pa iz drugih banovin.

Tečajniki so stanovali skupno v šoli; imeli so brezplačno kopanje, bili so oproščeni vseh taks in imeli brezplačen pregled in zdravljenje v sanatoriju za tuberkulozo kosti v Kraljevicu. Dnevni red na tečaju je bil sledeči: dopoldne in popoldne zračne in sončne kopeli, kopanje in plavanje, praktične vaje v reševanem plavanju, igre z žogo i. dr., večer pa predavanja v šoli. Predavalo je 5 zdravnikov, in sicer sledeče predmete: Otroške kužne bolezni; kužne bolezni vobče, način infekcije, ohromela telesa; spolne bolezni, gonoreja, sifilis; fiziologija ploda; patologija poroda, abortus in tumori; telesna in duševna higiena pouka; vpliv okolice na razvoj značaja, organske pomanjkljivosti in njihov vpliv na psiho otroka, socialni in ekonomski vplivi na razvoj značaja, alkoholizem, kriminal, prostitucija; seksualno obvestilo in seksualna vzgoja; vzroki slabega učenja; majarija; fiziologija prehrane; prva pomoč (praktične vaje), odstranjevanje tujih teles iz česa, uče-

sa in kože, umetno dihanje, zaustavljanje krvi; reševanje utopljenca (praktično), reševanje od udara električne struje; zastrupljenje; psihologija samomorilcev; opekline in zmrzljive; masturbacija, seksualne motnje (dr. Milan Bedenić, šef šolske poliklinike v Osijeku). — Psiha šolske dece, ki boluje na tbc. (dr. Miroslav Delić, primarij sanatorija v Kraljevicu). — Pljučna tuberkuloza (dr. Juraj Deverić, zdravnik v sanatoriju v Kraljevicu). — O boleznih oči in nosa, pota infekcije (dr. Josip Rasuhin, zdravnik - higieničar iz Higienskega zavoda v Zagrebu). — Aeroke-mijska vojna, obramba (praktično z maskami); praktične pripombe k nauku o zdravju na osnovnih šolah; značaj o povzročitelju higiene vasi v cilju pobijanja tbc.; zdravstvena zaščita učencev v zvezi z zakonskimi predpisi (dr. Prokopij Uzelac, sreski sanitetski referent in tajnik Oblastne Protituberkulozne lige v Osijeku.) Zadnja lekcija je bila posvečena čitanju nagrajenih tem »O tuberkulozi«, izdelanih po dijakih IV. razreda učiteljske šole v Osijeku, in sicer: Gjura Petnjarića, Ivanke Vučić in Zorke Nikolić. Vsega skupaj je bilo predavanj 42 in pol ure.

Pod vodstvom upravitelja tečaja tov. Raškovića so napravili tečajniki več izletov, in sicer na: Bakarac, Bakar, Crikvenico, Omišalj, Rab ter na Obrovac (arheološki muzej, kate-rega je uredil učitelj Kolago; fjord, ede) iz-med najlepših predelov našega Jadrana.)

Vseh tečajnikov je bilo 50 po številu, in sicer iz raznih banovin; tudi iz dravske bano-vine je bil 1 učitelj.

Želeti bi bilo, da se priredi tudi prihod-nje leto enak tečaj; na ta način bi ti tečajji postali nekeka visoko šola zdravja, veselja in lepote, ki bo dala našim učiteljem — »bor-cem zdravja«, prave smernice v poučevanju moderne higiene. — Fr. Eržen.

— Državni upokojenci se opozarjajo, da po določilih čl. 30. Uredbe o osebnih in rod-binskih dokladi iz leta 1935. ni treba s »Pri-javo« za prejemanje te doklade, ki jo morajo vsi državni upokojenci predložiti finančni di-rekciji v Ljubljani v prvi polovici meseca oktobra, prilagati dokazov oblastev glede dej-stev, navedenih v prijavi. Vsak je sam odgo-voren za podatke v prijavi s posledicami, na-vedenimi v členu 31. te uredbe. — Odpadejo torej potrdila davčnih oblastev kakor tudi dveh državnih uradnikov, ki jamčita za pra-vilnost nekaterih navedb, kar vse je bilo prej predpisano. — Finančna direkcija je že v ča-sopisih uradno razglasila, da lahko vsak poda prijavo v obliki navadne vloge, ker oblika prijave po čl. 29. ni predpisana, mora pa ustrežati predpisom členov 29. do 31. te ured-be. — V svrhu olajšave je Društvo drž. upo-kojencev za dravsko banovino v Ljubljani založilo obrazec take prijave, ki ustreza vsem omenjenim predpisom s potrebnimi navodili vred.

UPRAVITELSTVA OZIROMA KRA-JEVNE ŠOLSKE ODBORE prosimo, da po-ravnajo zaostalo naročnino »Popotnika« v zmislu opominov, ki so bili razposiljeni vsem dolžnikom. V nasprot-nem primeru bo uprava sicer primorana s oktobrom ustaviti dostavitev lista vsem onim naročnikom, ki niso krili naročnine do 1. 1936.

VSA SRESKA UČITELJSKA DRUŠTVA se opozarjajo in obenem naprošajo, da po-ravnajo zaostalo članarino v zmislu sklepa le-tošnje skupščine najkasneje do 10. decem-bra 1936.

Dalje je letošnja skupščina ponovno spre-jela sklep, da se članarina plačuje mesečno naprej, ki jo poverjeniki na šolah nakazu-jejo društvenemu blagajniku, ta pa čimprej sekciiji. Vsak zaostanec plačil napram sekciiji bo moralo društvo v zmislu sklepa banovin-ske skupščine utemeljiti, ako se hoče izogniti posledicam, sprejetih na letošnji skupščini.

Društva, ki še niso poslala prijav za sep-tember, naj to takoj store.

UPRAVA JUU.

Š., Jože s Krasa in Srečko so si kratkoma-lo nadeli rdeče kravate in hajd med demon-strante. Prav lahko bi jih bilo opazilo oko g. razrednika. Do skrajnosti pravičnega in so-cialno čutečega gospoda pa je čisto prevzel dogodek blizu njegovega stanovanja, ko so demonstranti mesarju Debelihu razbili okna in so letela stegna in krače kar po zraku, ker ni hotel na zahtevo množice zapreti lokala. Pač si je pa policija dobro ogledala demon-strante in izsledila vse tri naše fante, saj nas je poznal vsak stražnik po obrazu. Sledile so seveda preiskave pred ravnateljem, ki je imel zelo hude besede, obtoženci pa prav nič ske-sanih src. Kazen je bila še kar uvidevna: le nekaj redov se je poslabšalo za eno stopnjo, pa pri maturi se je izpraševalo strožje, čerav-no so imeli takrat zopet vsi spokorne črne kravate.

Takoj po maturi je umrl tovariš iz hrvat-skega letnika Mezgec Josip, ki je bil nedo-segljiv humorist in je vedno skrbel za dobro razpoloženje pri nas in pri resnih profesorjih. Bil je izredno nadarjen slikar in je nameraval takoj po maturi na slikarsko akademijo v Prago, kamor ga je vabil hrvatski slikar Bu-kovac. Sam naš profesor risanja — polital-jančeni Nemec — mu je obljubil mesečno podporo in tudi sošolci smo se domenili, da ga bomo skupno podpirali. Bil je namreč brez staršev in se je preživljal največ sam s slika-njem portretov, ki mu jih je preskrboval celo profesor risanja. Mezgečeve posrečene kari-kature so krožile iz roke v roko in vzbujale povsod veselost. Ta dobri in izredno nadar-jeni tovariš je ostal v Kopru — za večno. O njegovem bednem življenju priča tudi to, da so mnogo let po njegovi smrti zasledili nje-govi tovariši daleč v Istri Mezgečeve slike. Oddajal jih je za majhen denar in za živila. Podobno bedno življenje je živel še več dru-gih dijakov. Nekateri so si pomagali z in-

strukcijami, drugi z muziciranjem in podob-nimi posli. Hrano so dobivali nekateri v sa-mostanu pri kapucinih, drugi spet pri dobrih ljudeh. Saj so bili to največ sinovi revnega Krasa in bedne Istre.

V svetovni vojni je bilo iz našega letnika mobiliziranih 24 tovarišev, tedaj samo štirje ne, ki so se pa na svoj način odtegnili. Pet jih je zadela usoda, da so ostali v vojni, vsi drugi smo se zdravi ali vsaj malenkostno ranjeni vrnili, znak, da smo razumeli položaj. Razumljivo je, da smo se vsi odtegovali »ju-naškim dejanjem«, pač na mačehi Avstriji namenoma več škodovali kot koristili.

Dobro pa se je izkazal takoj ob prevratu tov. Znidarski, ki je kot poročnik izstopil v Celju, dobil za prvo silo 18 slovenskih fantov in razobesil na magistratu v Celju slovensko zastavo ter s to prednostjo povzročil od-stop nemškega občinskega sveta. Oddelki Brudermannove armade so že hoteli zasesti mesto, na jih je tovariš z vojno zvijačo pre-plašil. Oblastno nastopajočemu stotniku je zagrozil, češ da ima že on na gradu poljsko topništvo, po drugih postojankah pa polno strojnico in da naj se kar hitro odstrani s svo-jim oddelkom. Imel ni v resnici ničesar, a »tunaški« stotnik jo je le odkuril naprej proti Mariboru. Tako je prešlo mesto v naše roke brez nepotrebnega prelivanja krvi in po pra-vočasni odločnosti in duhovni prisotnosti na-šega tovariša.

Kar razumljivo je za naš čas, da so tega tovariša pred nedolгим časom »pravi nacio-nalni ljudje« sumničili in denuncirali, da ni »dovolje« državotvoren. In to taki elementi, ki so prav do prevrata kričali: »Heil!«

Ob takih spominih smo praznovali svojo 30 letnico z željo, da bi nas našla prihodnja obletnica vse zdrave in pri vedno boljšem razpoloženju.

Naša gospodarska organizacija

—g Zadrúžnikom Učiteljske samopomo-či. V zadnjih dneh meseca septembra t. l. ste prejeli položnice za 387. do 390. smrtni slu-čaj (Konjar Ulrik — Motnik, Šabec Avgust — Senj, Kratnar Marija — Kamnik, Likožar Marija — Ljubljana). Samski člani plačajo po 21 Din, zakonski pari pa po 41 Din. Za-mudniki naj nakažejo tudi vse zaostanke!

Seznam v III. četrletju umrlih članov bo priložen prihodnji pošiljki položnic.

Vračila v podporni sklad zelo zaostajajo. Prošnje za podpore iz res nujnih socialnih razlogov kar dežujejo na upravo, denarja pa zaradi nerednega vračanja ni na razpolago. Prizadeti naj store svojo dolžnost in nemudo-ma nakažejo zaostale obroke, da s tem omo-gočijo podporo tudi drugim potrebnim tova-rišem!

Najugodnejša posojila dobite v učiteljski hranilnici in poso-jilnici.

Kaj vse pišejo o učiteljstvu, šoli, prosveti in JUU

—I Obeta se nam povišanje plač. Pred-sednik vlade je na zborovanju J. R. Z. v Beo-gradu 27. IX. izjavil med drugim: S sploš-nim zboljšanjem gospodarskih razmer v na-ši državi upamo, da bo napočil čas, ko bomo lahko ustregli tudi upravičenim željam našega državnega uradništva. (»Slov. dom« 28. IX.).

—I Zaradi besede »nastavnik« je nastala polemika tudi med »Pohodom« in »Sloventjo« od 25. IX.

—I Šola na Kočevskem. »Deutsche Zei-tung« od 27. IX. toži: Od 71 nemških razre-dov, jih je danes še 20. Na mnogih šolah ni nobenega nemškega učitelja več, čeprav bi jih lahko dobili.

—I Pri občinskih volitvah ni nasilja, piše »Domoljub« od 23. IX. »Vsak lahko kandidi-ra, kjer hoče in voli kogar hoče. Saj vidimo, da zlasti učiteljstvo glasuje za protivladno stranko, za katero uradništvo kar povsod divje agitira. Kljub temu nihče od teh ni bil vržen zaradi politike na cesto, nihče ni bil zaradi svojega opozicijskega preganjan ali prestavljen.

—I Po napadu slovo. Napadena in ranjena učiteljska dvojica, Lofze Zupanc in njegova gospa, sta premeščena iz Skocijana pri Tur-jaku v Staro Cerkev pri Kočevju. V Skoci-janu je Zupanc dal pobudo za zidavo novega šol. poslopja, bil je poveljnik gasilske čete in močno poživljal društveno in prosvetno delo. (»Jutro« 22. IX.).

—I Odbor za narodno prosveto, katerega naloga je pobijanje slabih razvad in zablod, pobijanje zastarelih predsodkov ter pospeševanje in širjenje pismenosti in poučevanje najširših ljudskih slojev, — se je osnoval pri ministrstvu prosvete. (»Jutro« 22. IX.).

—I Vzdrževanje šol preide na banovino. Tega niso zadovoljni trgovci. Posebno se je-zijo na pasus uredbe, ki se glasi: »Če bano-vine z dosedanjimi dohodki ne bi mogle sha-jati, potem smejo uvesti nove doklade na vse državne davke, ki pa jih v mestnih občinah ne smejo pobirati.« »Trgovski list« od 12. IX. dostavlja k temu: Morda nas razvesele še s tem, da bodo dovolili banovinam, da pobi-

Tri stvarci...

Najpoprej jo je dolgo sam preizkušal, župnik Kneipp, preden je dal sladni kavi, pri-pravljeni po njegovih navo-dilih, tudi svoje ime, svojo sliko in svoj podpis. To troje pa je še tudi dandanes na vsakem pristnem zavitku

Kneippove sladne kave



rajo posebne doklade tudi za vzdrževanje učiteljev, da pa bo seveda predpisovala učne načrte in nastavljala učitelje še naprej dr-žava.

—I Ob smrti ravnatelja Juga se spominja »Jutro« od 27. IX., kako je imel Jug na skup-ščini Zveze slovenskih učiteljskih društev v Novem mestu dne 7. avg. 1910 ognjevit go-vor, kjer je rekel: »Prišel bo čas, ko se ne bomo pozdravljali pod črno-žolto, marveč pod belo-modro-rdečo zastavo«. Zaradi teh besed je prišel v disciplinsko preiskavo in za-časno ob službo. Govorilo se je, da pridejo v disciplinsko preiskavo tudi vsi prisotni učitelji, ki so burno poklaskali. Ker jih je pa bilo okrog tisoč, je disciplinska preiskava le od-padla.

—I Da vzdrževanje šol prevzame bano-vina komentira »Domoljub« od 23. IX. takole: Prav je, da se je vzelo občinam neznošno šol-sko breme, vendar pa naj bi država odsto-pila banovinam za vzdrževanje šol tudi kak-šen finančni vrecel. Tako naj bi se n. pr. ba-novinska trošarina, nabrana v naši pokrajini, vrnila Sloveniji v celoti, pa bi banovina novo šolsko breme že lahko vzdrževala.

—I O angleški šoli piše v »Politiki« od 13. IX. Pr. Milojevič in dokazuje, da je angle-ška šola najboljša. Ne natrpa sicer učencev z znanjem, pač pa vzgaja karakterje. Šola je bolj svobodna in učitelji znajo zainteresirati učence za snov. Zato pa se učenci šole vese-lijo.

—I Učitelj odgovarja za življenje učen-cev. Pred sodiščem v Brnu se je začel proces zaradi znane nesreče s splavom, kjer je uto-nilo 31 šolskih otrok. Obtožnica očita učite-ljem, da so po malomarnosti dopustili preve-liko obtežitev splava in da so zato odgovorni za nesrečo. (Jutro« 17. IX.).

—I Visoke šole za telesno vzgojo so na vseh 26 nemških univerzah, pri nas se usta-navlja šele prva taka šola. (»Slovenski dom« 19. IX.).

—I Atentator na učitelja Einspielerja v Dolu zloglasni Ivan Ogrin je zopet kaznovan zaradi tatvine in napada na orožnike na 1 leto in 3 mesece zapora. (»Slov. narod« od 18. IX.)

Naš glas

Da razjasnimo vse moreče probleme, da izpolnimo občutljivo praznoto v naši stanov-sko-politični literaturi, da se še bolj strnemo pri skupnem, poglobljenem delu, otvarjamo z današnjo številko »Učit. tovariša« novo ru-briko — Naš glas.

Hočemo, da postane Naš glas res naš, res izraz naših najglobljih stremeljenj in hotenj. Hočemo, da pri njem sodelujejo vsi tovariši — borci. Hočemo, da se sliši in upošteva Naš glas kot izraz stremeljenja učiteljske avant-garde.

Ustvariti moramo močan učiteljski po-kret, enotno učiteljsko fronto, zato hočemo vzajemnih akcij, enotnega nastopa in sodelo-vanja vseh.

Hočemo resnične poglobitve dela, smo-trene usmeritve, racionalne potrošnje energij, vidnih uspehov, resničnega napredka.

Samo propad in smrt prideta sama od sebe, vse drugo je treba ustvariti, priboriti. Zato vstanimo in pristopimo k skupnemu de-lu, k vzajemni borbi.

Vsi prispevki in dopisi se naj pošiljajo na naslov: Uredništvo »Učit. tovariša« — Naš glas — Ljubljana, Frančiškanska ul. 6/I.

Peš.

Učiteljski pravnik

—§ V Ročnem katalogu na strani 86, je v odstavku »Kdo lahko prosi za napredova-nje I. IX. 1936. iz VIII. in VII. v VII. in VI. skupino« tiskana pomota v letnici. Pravilna letnica je 1933.

Na str. 83. v 3. vrsti II. odstavka se je tudi vrnila pomota in mora biti letnica »1935« in ne »1925«. Prosim, popravite! — V. G.

Mladinska matica

—mm Za 10. jubilejno leto Mladinske matice naj ne bo šole brez naročnikov na »Naš rod«. Vsak razred naj pridobi vsaj nekaj naročnikov več kot lani. Ta teden bodi po-svečen agitaciji za »Naš rod«. Lani smo imeli 20.000 naročnikov. Poskušajmo dvigniti letos število naročnikov na 25.000. Čim več naročni-kov — tem boljši bo list.

—mm Letošnje knjige Mladinske matice je ocenilo »Jutro« prav ugodno. U uvodu go-vori kritik o Mladinski matici vobče. Tu pravi med drugim: S svojo sprtno organiza-cijo je ta mladinska knjižna družba v nekaj letih svojega obstoja dosegla uspehe, kakor jih po vsej verjetnosti ne beleži nobena mla-dinska biblioteka v Jugoslaviji. Naklada 20.000 izvodov ji je omogočila, da izdaja za majhen denar dobre in okusno opremljene knjige, po-leg tega pa skrbno urejane, obilno ilustrirane mesečnik »Naš rod«. Nato ocenjuje ugodno vse knjige, posebno hvali Ribičičeve »Čuri-murčke« in Seliškarkovo »Bratovščino Sinje-ga galeba«. Prav tako je zadovoljen z vsemi ilustratorji, posebno še s Coticem, le Sirkove risbe se mu ne zdijo dovolj jasne in primer-ne za mladino. Ob koncu pripominja ocenje-valet, da izdaja M. M. novo mladinsko litera-turo, ki pripravlja mlade čitatelje na življenj-ski boj. Poyesti te vrste — pravi dalje — tudi nimajo ob koncu staromodnega moralnega na-uka po vzorcu dobrega Janeza in hudobnega Mihca. Morala je položena v samo dejanje in tako najbrž silneje prehaja v čitateljevo do-vzetno dušo. Ne dvomimo, da z Mladinsko matico napreduje tudi naša mladinska knji-ževnost.